

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Sžak/5/2017
Identifikačné číslo spisu: 1016201640
Dátum vydania rozhodnutia: 23.05.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Igor Belko
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:1016201640.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Igora Belka a členov senátu Ing. JUDr. Miroslava Gavalca, PhD. a JUDr. Mariána Trenčana, v právnej veci sťažovateľa (pôv. žalobca): B. Z., narodený XX.XX.XXXX, štátna príslušnosť Marocké kráľovstvo, trvale bytom obec L., časť C., provincia L., t. č. Útvar policajného zaistenia pre cudzincov Medveďov, právne zastúpeného Ligou za ľudské práva, občianske združenie so sídlom Štúrova 3, Bratislava, proti žalovanému: Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, Migračný úrad, so sídlom Pivonková 6, o preskúmanie rozhodnutia orgánu verejnej správy, o kasačnej sťažnosti sťažovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 4SaZ/2/2016-52 zo dňa 23. novembra 2016, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 4SaZ/2/2016-52 zo dňa 23. novembra 2016 m e n í tak, že rozhodnutie žalovaného ČAS: MU-PO-125-16/2016-Ž zo dňa 04. augusta 2016 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a na ďalšie konanie.

Sťažovateľovi nárok na náhradu trov konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

I.

Predmet konania

1. Rozhodnutím ČAS: MU-PO-125-16/2016-Ž zo dňa 04.08.2016 (ďalej len „preskúmané rozhodnutie“) žalovaný podľa § 12 ods. 1 písm. a) a ods. 3 zákona č. 480/2002 Z.z. o azyle a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení platnom pre prejednávajú právnu vec (ďalej len „zák. č. 480/2002 Z.z.“) zamietol sťažovateľovu žiadosť o azyl ako zjavne neopodstatnenú. Svoje rozhodnutie zdôvodnil tým, že sťažovateľom prezentované dôvody jeho žiadosti o azyl sú inými ako sú dôvody uvedené v ust. § 8, § 10, § 13a, resp. 13b zák. č. 480/2002 Z.z.

2. V odôvodnení preskúmaného rozhodnutia žalovaný uviedol, že sa jedná o druhú žiadosť o azyl u

sťažovateľa. Zhrnul, že sťažovateľ požiadal o udelenie azylu z dôvodu, že nemá žiadnu legálnu identitu a nevlastní žiadne marocké doklady. V krajine pôvodu vyrastal v sirotinci, chce si zlegalizovať svoju identitu a viesť normálny život. Druhým dôvodom žiadosti o azyl bolo vyhýbanie sa nástupu na povinnú vojenskú službu, kde by bol ako odchovanec sirotinca šikanovaný, zneužívaný a dostával by najhoršie práce a úlohy.

3. Sťažovateľom uvedené dôvody žalovaný vyhodnotil ako iné, než tie, ktoré sú uvedené v § 8, 10, 13a alebo 13b zák. č. 480/2002 Z.z. Záverom sa osobitne venoval súčasnej rozhodovacej praxi iných členských štátov Európskej únie v prípade žiadateľov o azyl z krajiny pôvodu sťažovateľa. Z tejto vyplynulo, že žiadatelia o azyl z krajiny pôvodu sťažovateľa nie sú považovaní za osoby, ktoré by potrebovali medzinárodnú ochranu.

II.

Konanie na Krajskom súde

4. Sťažovateľ podal proti preskúmanému rozhodnutiu na Krajský súd v Bratislave správnu žalobu vo veci azylu podľa Štvrtej hlavy Tretej časti zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „S.s.p.“) s nasledujúcimi žalobnými bodmi (§ 182 ods. 1 písm. e/ S.s.p.):

- žalovaný nedostatočne zistil skutkový stav so zameraním na zaobchádzanie so sirotami a Berbermi v krajine pôvodu sťažovateľa a
- žalovaný neposudzoval, či v prípade sťažovateľa existujú dôvody, pre ktoré by mu mohlo hroziť prenasledovanie, resp. prípadné riziká v prípade jeho návratu, či dôvody poskytnutia doplnkovej ochrany

5. Sťažovateľ na pojednávaní dňa 23.11.2016 prostredníctvom právnej zástupkyne uviedol, že sa žalovaný nezaoberal etnickým a sociálnym pôvodom sťažovateľa, a že tieto skutočnosti mal zohľadniť pri vydaní rozhodnutia. Výtýkal mu, že napriek tomu, že sťažovateľ vyhľadal a do spisu založil informácie o krajine pôvodu, týmito sa pri vydaní rozhodnutia nezaoberal, žiadnym spôsobom ich nevzal do úvahy a nevyhodnotil.

6. Krajský súd v Bratislave v konaní podľa ust. § 207 a nasl. S.s.p. pri neformálnom posudzovaní žaloby (§ 206 ods. 3 S.s.p.) zistil, že sťažovateľovi nebolo možné vyhovieť z nasledujúcich dôvodov:

- žalovaný riadnym a zákonným spôsobom vypočul sťažovateľa, poskytol mu dostatok priestoru na prezentovanie všetkých dôvodov jeho žiadosti o azyl, vyhľadal a do spisu založil informácie o krajine pôvodu sťažovateľa zamerané na aktuálnu bezpečnostnú situáciu, na otázky súvisiace s tamojšou vojenskou službou, ako aj na otázky bezpečnostných rizík návratov;
- s poukazom na obsah vykonaného vstupného pohovoru žalovaný získal dostatočnú masu informácií, nevyhnutných na vydanie preskúmaného rozhodnutia;
- žalovaný nebol povinný vyhľadávať informácie týkajúce sa postavenia sťažovateľovho etnika a sirôt v krajine pôvodu, nakoľko sťažovateľ ako dôvod svojej žiadosti o azyl neuvádzal svoje postavenie (siroty) a ani príslušnosť k určitej národnosti;
- sťažovateľova žiadosť o azyl nespĺňa základné predpoklady pre jej posúdenie, nakoľko v nej neprezentoval dôvody, uvedené v §§ 8, 10, 13a, 13b zák. č. 480/2002 Z.z.;
- legalizácia pobytu sťažovateľa formou podania žiadosti o azyl nie je azylovo relevantným dôvodom;
- v čase, keď mal byť na meno sťažovateľa do detského domova doručený povolávací rozkaz bola už povinná vojenská služba približne jeden rok zrušená a
- vo všeobecnosti výkon služby v rámci vojenskej služby bez ďalšieho nie je možné považovať za perzekúciu či vážne bezprávie;
- vyslovil stotožnenie sa s konštatovaním žalovaného, týkajúceho sa nehodnovernosti sťažovateľa a to jednak s poukazom na jeho prvú žiadosť o azyl ako aj s poukazom na skutočnosť, že v roku 2007 nemohol dostať povolávací rozkaz, nakoľko povinná vojenská služba bola v Maroku zrušená už v roku 2006;
- podľa § 20 ods. 4 zák. č. 480/2002 Z.z. povinnosť žalovaného posúdiť poskytnutie doplnkovej ochrany sa nevzťahuje na prípady zamietnutia žiadosti o azyl ako zjavne neopodstatnenej.

III.

Konanie na kasačnom súde

A)

7. Proti rozsudku krajského súdu sťažovateľ v zákonnej lehote podal kasačnú sťažnosť z dôvodov uvedených v

- § 440 ods. 1 písm. g) S.s.p., t.j. krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci.

8. Sťažovateľ v nasledujúcich sťažnostných bodoch v súlade s § 445 ods. 1 písm. c) S.s.p. najmä uviedol, že krajský súd:

- nesprávne právne posúdil preskúmané rozhodnutie ako rozhodnutie procesného charakteru dôvodiac, že aj keď v danom prípade žalovaný rozhoduje v tzv. zrýchlenom konaní má povinnosť posúdiť žiadosť v merite veci;

- nesprávne právne posúdil povinnosť žalovaného zistiť skutkový stav v konaní, nakoľko sťažovateľ neuviedol ako dôvod žiadosti o azyl jeho postavenie sirotu a národnosť, pokiaľ však tento v priebehu pohovoru uviedol azylovo relevantné skutočnosti, bolo povinnosťou žalovaného viesť pohovor týmto smerom;

- nesprávne právne posúdil vyhodnotenie etnického a sociálneho pôvodu sťažovateľa v kontexte dôvodov podľa § 8 zák. č. 480/2002 Z.z., nakoľko tieto skutočnosti bolo potrebné vyhodnotiť v kontexte so správami o krajine pôvodu pod prenasledovanie z dôvodu príslušnosti k určitej sociálnej skupine;

- nesprávne právne posúdil povinnosť žalovaného posúdiť existenciu rizík súvisiacich s návratom sťažovateľa do krajiny pôvodu podľa § 13a zák. č. 480/2002 Z.z. a to najmä s poukazom na znenie rozsudku Nejvyššího správného soudu České republiky č.j. 5 Azs 6/2010-125 zo dňa 31. marca 2011 a č.j. 1 Azs 96/2006-80 zo dňa 28. januára 2009 a čl. 18 kvalifikačnej smernice.

9. Navrhol, aby kasačný súd rozhodol tak, že rozsudok krajského súdu mení tak, že rozhodnutie žalovaného zrušuje vec mu vracia na ďalšie konanie.

B)

10. Žalovaný vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti zo dňa 7. marca 2017 uviedol, že sťažovateľ v žiadosti o azyl uvádzal iné skutočnosti, ako tie, ktoré sú uvedené v § 8, 10, 13a a 13b zák. č. 480/2002 Z.z. a z týchto následne aj vychádzal. Žiadosť sťažovateľa považoval za neopodstatnenú a účelovú, pričom týmto spôsobom sa tento snažil zabrániť hrozbe administratívneho vyhostenia. Namietal, že sťažovateľ v priebehu administratívneho konania nespomenul, že by mal obavy z návratu do krajiny pôvodu z dôvodu obáv reálnej hrozby vážneho bezprávia.

11. K vyhýbaniu sa povinnej vojenskej službe uviedol, že táto skutočnosť sama o sebe nie je dôvodom pre udelenie azylu. Podľa všeobecne dostupných informácií, ktoré sú založené v administratívnom spise žalovaného bola povinná vojenská služba v krajine pôvodu sťažovateľa zrušená ešte predtým ako tento dosiahol osemnásť rok veku. Bezpečnostnú situáciu v krajine pôvodu žalovaný popísal tak, že je na štandardnej bezpečnostnej úrovni.

12. Záverom navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky zamietol kasačnú sťažnosť.

IV.

Právny názor kasačného súdu

13. Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky konajúci ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 S.s.p.) predovšetkým postupom podľa § 452 ods. 1 v spojení s § 439 S.s.p. preskúmal prípustnosť kasačnej sťažnosti a z toho vyplývajúce možné dôvody jej odmietnutia. Po zistení, že kasačnú sťažnosť podal

sťažovateľ v lehote včas (§ 443 ods. 1 S.s.p.) s prihladením na neformálnosť posudzovania kasačnej sťažnosti (§ 453 ods. 2 v spojení s § 206 ods. 3 S.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu, a jednomyseľne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch) dospel k záveru, že rozsudok krajského súdu je potrebné v zmysle § 462 ods. 2 S.s.p. zmeniť tak, že zruší rozhodnutie orgánu verejnej správy (žalovaného) a vec mu vráti na ďalšie konanie.

14. Rozhodol v lehote vymedzenej v ustanovení § 458 ods. 1 S.s.p. bez nariadenia pojednávania (§ 455 S.s.p.) s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 23. mája 2017 (§ 137 ods. 4 v spojení s § 452 ods. 1 S.s.p.).

15. Kasačný súd v súvislosti so sťažovateľom uplatneným kasačným dôvodom uvedeným pod § 440 ods. 1 písm. g/ S.s.p. (t.j. nesprávne právne posúdenie veci /merita/) udáva, že s týmto zákonodarca spája právnu situáciu, kedy krajský súd na správne a zákonným spôsobom zistený skutkový stav (§ 440 ods. 1 písm. f/ S.s.p.) bez väd zaťažujúcich jeho rozhodovanie (písmena a/ až f/) aplikuje právnu normu v merite veci bez možnosti opory v doterajšej ustálenej rozhodovacej praxi kasačného súdu.

16. Vo vzťahu k uplatnenému dôvodu kasačnej sťažnosti, t.j. že krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci (kasačný dôvod podľa § 440 ods. 1 písm. g/ S.s.p.) musí kasačný súd s prihladením na zásadu kontinuálneho výkonu štátnej moci (čl. 1 ods. 1 veta prvá ústavy Slovenskej republiky) zdôrazniť, že doterajšia ustálená judikatúra Najvyššieho súdu Slovenskej republiky chápe takto sformulovaný sťažnostný dôvod zakotvený v § 440 ods. 1 písm. g) S.s.p. vo vzťahu k meritu prejednávanej veci, t.j. na prvom mieste ako nesprávnu aplikáciu právnej normy (hypotéza ako právny skutkový stav a dispozícia) na riadne zistený faktický skutkový stav vyplývajúci z merita veci, na druhom mieste ako nesprávny výber ustanovenia a v neposlednom rade ako nesprávny výber právneho predpisu.

17. Navyše právnym posúdením veci je analytická činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje čiastkové právne závery a spätnou aplikáciou vybranej právnej normy preveruje úplnosť a riadnosť fakticky zisteného skutkového stavu. Toto je základným poslaním správneho súdu pri prieskume zákonnosti rozhodnutí orgánov verejnej správy, pričom nielen situácia „res iudicata“ tvorí rozhodovaciu prekážku ale aj ustálená rozhodovacia prax kasačného súdu ako relevantný precedens v súlade s čl. 1 ods. 1 veta prvá ústavy Slovenskej republiky vytvára zákonodarcom akceptovanú rozhodovaciu prekážku.

18. V súvislosti s uvedeným kasačný súd musí zdôrazniť, že v aplikačnom postupe krajského súdu pri rozhodovaní o merite sporu zistil pochybenie v otázke právneho posúdenia v merite veci odôvodňujúce potrebu zmeny napadnutého rozsudku krajského súdu a tento dôvod kasačnej sťažnosti preto považoval za dôvodný.

19. Z preskúvaného rozhodnutia vyplýva, že žalovaný zamietol žiadosť žalobcu ako zjavne neopodstatnenú v zmysle § 12 ods. 1 písm. a) potom, čo dospel k záveru, že sťažovateľ odôvodnil svoju žiadosť o udelenie azylu inými skutočnosťami alebo dôvodmi, ako tými, ktoré sú uvedené v § 8, § 10, § 13a alebo § 13b zák. č. 480/2002 Z.z. Poukázal na to, že ide už o jeho druhú žiadosť o udelenie azylu, pričom prvýkrát požiadal o udelenie azylu dňa 14.12.2014 pod inou identitou, pričom táto žiadosť bola zamietnutá ako zjavne neopodstatnená podľa § 12 ods. 1 písm. a) Zák. č. 480/2002 Z.z.

20. Z odôvodnenia jeho rozhodnutia tiež vyplýva, že sa zaoberal aj tou časťou výpovede sťažovateľa, v ktorej tento poukázal na to, že by musel nastúpiť na povinnú vojenskú službu. Za účelom preverenia dôvodov žiadosti vykonal v tejto súvislosti aj dokazovanie zadovážením informácií o povinnej vojenskej službe v krajine pôvodu sťažovateľa (Maroko MU-ODZS-2016/0000371-002), z ktorých vyplynulo, že povinná vojenská služba bola zrušená v roku 2006. Sťažovateľ svoje obavy spájal zároveň aj s jeho postavením ako siroty, touto skutočnosťou sa však žalovaný v rozhodnutí nezaoberal.

21. Z uvedeného je tak zrejmé, že skutočnosti uvádzané sťažovateľom v priebehu správneho konania vyhodnotil samotný správny orgán ako také, ktoré by mohli nasvedčovať záveru, že opustil krajinu pôvodu pre niektorý z dôvodov podľa § 8 a týmito sa žalovaný zaoberal a na jeho objektivizáciu vykonal aj dokazovanie. Zároveň však opomenul prihliadnuť na tvrdenie naznačujúce znevýhodnené postavenie sťažovateľa ako siroty a zaujať k tomu stanovisko.

22. Sťažovateľ síce ako výslovný dôvod žiadosti o udelenie azylu neuvádzal jeho postavenie, no na túto skutočnosť poukázal počas pohovoru dňa 21.6.2016 a z obsahu jeho vyjadrení bolo možné dospieť k záveru, že táto by mohla nasvedčovať možným obavám z prenasledovania z niektorého z dôvodov podľa § 8 zák. č. 480/2002 Z.z. Sťažovateľ namietal že ako sirota berberského pôvodu bol od detstva faktickými a zákonnými opatreniami diskriminovaný, pričom tieto skutočnosti po komplexnom posúdení v kontexte s informáciami o krajine pôvodu, zameranými na ním uvádzané dôvody, by mohli nasvedčovať prenasledovaniu z dôvodu príslušnosti k sociálnej skupine. Rovnako pochybil aj krajský súd keď uzavrel, že sťažovateľ takéto postavenie ako dôvod žiadosti o azyl neuvádzal.

23. Kasačný súd už prv vo svojej judikatúre (napr. rozsudok pod sp. zn 10Sža/12/2016 zo dňa 29.06.2016) poukázal na to, že nie je povinnosťou žiadateľa o azyl svoje obavy z prenasledovania podradiť pod konkrétny dôvod v zmysle zákona o azyle. To je úlohou posúdenia správneho orgánu. Pokiaľ v priebehu konania o žiadosti uvedie skutočnosti, ktoré by mohli naznačovať, že sa jedná o azylovo relevantné skutočnosti, je povinnosťou správneho orgánu viesť pohovor týmto smerom. V prípade, že žiadateľ o udelenie medzinárodnej ochrany uvádza skutočnosti podraditeľné pod taxatívny výpočet dôvodov pre udelenie azylu v zmysle ustanovenia § 8 zák. č. 480/2002 Z.z., potom je potrebné žiadateľom uvádzané skutočnosti konfrontovať so zisteniami týkajúcimi sa prostredia v krajine pôvodu žiadateľa.

24. Dôvodmi pre udelenie medzinárodnej ochrany môžu byť také skutočnosti, ktoré vyjdú najavo v priebehu konania a to predovšetkým z vlastnej žiadosti a tiež z výpovedí žiadateľa; nie je preto podstatné, či sú žiadateľom formálne označené ako dôvody, pre ktoré žiada o medzinárodnú ochranu pretože od neho nemožno očakávať takú znalosť azylového práva, aby bol schopný svoje tvrdenia kvalifikovať z hľadiska možných dôvodov pre udelenie niektorej z foriem medzinárodnej ochrany, ale podstatné je či v priebehu správneho konania skutočnosti relevantné z hľadiska možného udelenia niektorej z foriem medzinárodnej ochrany vôbec tvrdí.

25. Týmto úvahám neodporuje ani fakt, že žalovaný zistil, že povinná vojenská služba bola v krajine pôvodu sťažovateľa zrušená. Vzhľadom na to, že správny orgán identifikoval skutočnosti, ktoré vyšli v priebehu konania najavo a ktoré mohli nasvedčovať existencii niektorého z azylovo relevantných dôvodov odôvodňujúcich udelenie azylu alebo poskytnutie doplnkovej ochrany, zaoberal sa nimi a na ich objektivizáciu vykonal dokazovanie, potom jeho konštatovanie existencie (zjavne) iných ako zo zákona vyplývajúcich dôvodov je nepresvedčivé a jednoznačne odôvodňujúce záver, že neboli splnené predpoklady na postup podľa § 12 zák. č. 480/2002 Z.z. a teda zamietnutie žiadosti ako zjavne neopodstatnenej.

26. K vydaniu rozhodnutia podľa ustanovenia § 12 ods. 1 písm. a) zák. č. 480/2002 Z.z. je možné pristúpiť v prípadoch, ak žiadateľ o azyl neuvádza zjavne nič čo by sa dalo skúmať ako opodstatnená obava z prenasledovania alebo ako hrozba vážneho bezprávia. V predmetnom prípade však sťažovateľ uviedol jednak dôvody, ktorými sa aj žalovaný podrobnejšie zaoberal a na účel ich posúdenia vykonal dokazovanie, a jednak uviedol také skutočnosti, ktoré nemožno bez analýzy posúdiť z pohľadu § 8 zák. č. 480/2002 Z.z. ako irelevantné, avšak žalovaný sa týmito nezaoberal. Treba zdôrazniť, že podľa § 12 ods. 1 písm. a) zák. č. 480/2002 Z.z. možno rozhodnúť v prípade, ak zo žiadosti o udelenie azylu je už bez hlbšej analýzy zjavné, že niet ďalej čo skúmať.

27. Za daných okolností, keď správny orgán v konaní zo žiadosti sťažovateľa resp. jeho výsluchu identifikoval skutočnosti, ktoré by mohli nasvedčovať niektorému z dôvodov uvedených v § 8 odôvodňujúcich prípadné udelenie azylu, zaoberal sa nimi a v súvislosti s nimi vykonal vo veci

dokazovanie, bolo potom, čo dospel k záveru o ich nepreukázaní, potrebné rozhodnúť o neudelení azylu podľa § 13 resp. o neposkytnutí doplnkovej ochrany podľa § 13c zák. č. 480/2002 Z.z. neopomínajúc analyzovať prípadné obavy z prenasledovania z dôvodu príslušnosti k sociálnej skupine.

28. Ani skutočnosť, že žalovaný po vykonanom dokazovaní (ako v riadnom administratívnom konaní) v konečnom dôsledku vyhodnotil dôvody ako nepreukázané a o žiadosti rozhodol v skrátenej lehote t.j. do 60 dní od začatia konania (§ 12 ods. 3 zák. č. 480/2002 Z.z.) neposkytuje dostatočný právny základ pre opodstatnenosť výroku jeho rozhodnutia o zamietnutí žiadosti ako zjavne neopodstatnenej v zmysle § 12 ods. 1 písm. a/ zák. č. 480/2002 Z.z..

29. Pretože správny orgán takto nepostupoval, táto skutočnosť dostatočne odôvodňuje záver o nesprávnom právnom posúdení veci, čo sťažovateľ namietal už v konaní o správnej žalobe pred krajským súdom, na čo však súd neprihliadol a vytýkané pochybenie ponechal bez povšimnutia, napriek tomu, že inak správne konštatoval, že rozhodnutie s takýmto výrokom je „vo svojej podstate rozhodnutím procesného charakteru, ktorým sa nerozhoduje o veci samej, ale sa ním iba rieši otázka, či podaná žiadosť spĺňa predpoklady pre jej posúdenie v merite“.

30. Trvanie na uvedení presného zákonom predvídaného dôvodu zamietnutia žiadosti nie je podľa názoru súdu samoučelné, pretože okrem legitímnej požiadavky na subsumáciu zisteného skutkového stavu pod zodpovedajúce zákonné ustanovenie, má takéto určenie konkrétneho dôvodu zamietnutia žiadosti vplyv aj na procesné postavenie sťažovateľa ako možného žiadateľa v konaní o jeho prípadne opakovanej žiadosti, v ktorom by bolo možné zamietnuť žiadosť ako neprípustnú (§ 11 ods. 1 písm. f/ zák. č. 480/2002 Z.z.) práve z dôvodu, že jeho predchádzajúca žiadosť bola zamietnutá ako zjavne neopodstatnená.

31. Kasačný súd sa napokon stotožnil aj s namietaným nesprávnym právnym posúdením krajského súdu spočívajúcim v závere o tom, že v prípade zamietnutia žiadosti o azyl ako zjavne neopodstatnenej žalovaný správny orgán nemá povinnosť posúdiť možné riziká návratu žiadateľa do krajiny pôvodu. Krajský súd v danom prípade vychádzal zo znenia ustanovenia § 20 ods. 4 zák. č. 480/2002 Z.z.

Podľa § 20 ods. 4 zák. č. 480/2002 Z.z. ak ministerstvo rozhodne o neudelení azylu alebo o odňatí azylu, rozhodne tiež, či cudzincovi poskytne doplnkovú ochranu; to neplatí, ak sa rozhodne o neudelení azylu a cudzinec už má poskytnutú doplnkovú ochranu podľa § 13a alebo udelený azyl.

32. S vyššie uvedeným záverom krajského súdu sa kasačný súd nestotožnil a prisvedčil námietke sťažovateľa v tom smere, že pokiaľ správny orgán rozhodne o neudelení azylu, má povinnosť zároveň rozhodnúť o poskytnutí, resp. neposkytnutí doplnkovej ochrany. Pokiaľ však tento vydáva rozhodnutie o zamietnutí žiadosti o azyl ako zjavne neopodstatnenej podľa § 12 ods. 1 písm. a) zák. č. 480/2002 Z.z., takýto postup nezavahuje správny orgán povinnosti posúdiť možné riziká návratu žiadateľa do krajiny pôvodu podľa § 2 písm. f) tohto zákona.

33. Táto povinnosť napokon vyplýva z čl. 18 Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2011/95/EÚ z 13. decembra 2011 o normách pre oprávnenie štátnych príslušníkov tretej krajiny alebo osôb bez štátneho občianstva mať postavenie medzinárodnej ochrany, o jednotnom postavení utečencov alebo osôb oprávnených na doplnkovú ochranu a o obsahu poskytovanej ochrany (ďalej len „Kvalifikačná smernica“) ako aj zo samotnej zásady non-refoulement, ktorá má svoj právny základ v čl. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“), podľa ktorého nikto nesmie byť mučený alebo podrobovaný neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestu.

34. Rovnako judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva k článku 3 Dohovoru vyžaduje od zmluvných strán, teda členských štátov Rady Európy nielen rešpektovanie zákazu mučenia, neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania v rámci ich jurisdikcie, ale zároveň majú záväzok nevydať či nevyhostiť nikoho do takej krajiny, kde by bol mučeniu, neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu vystavený. Musia však existovať závažné a preukázané dôvody sa obávať, že existuje reálne

nebezpečenstvo (real risk) zaobchádzania nezlučiteľného s čl. 3 Dohovoru.

35. Vyššie uvedenej povinnosti sa orgán verejnej správy rozhodujúci o žiadosti o udelenie azylu nezaví ani v prípade vydania rozhodnutia podľa § 12 ods. 1 písm. a) zák. č. 480/2002 Z.z. Aj keď vzhľadom na znenie § 20 ods. 4 zák. č. 480/2002 Z.z. správny orgán nerozhodne v osobitnom výroku o neposkytnutí doplnkovej ochrany, pre ustálenie záveru o zjavnej neopodstatnenosti žiadosti z pohľadu § 8, 10, 13a alebo 13b zák. č. 480/2002 Z.z. je s odkazom na vyššie uvedené body tohto rozsudku nevyhnutné, aby sa vysporiadal s otázkou, či neexistujú dôvody pre poskytnutie doplnkovej ochrany.

36. Žalovaný sa však touto požiadavkou riadil, keď vykonal dokazovanie na vylúčenie hrozby vážneho bezprávia v prípade nedobrovoľného návratu sťažovateľa do krajiny jeho pôvodu vykonaním analýzy bezpečnostnej a politickej situácie v Maroku na základe informácií Odboru dokumentaristiky a zahraničnej spolupráce /ODZS/ (str. 67-71 administratívneho spisu), na základe ktorej dospel k záveru o tom, že bezpečnostná situácia v krajine pôvodu je bez hroziacich bezpečnostných rizík a sťažovateľ nemusí mať obavy týkajúce sa návratu.

37. Z informácií o krajine pôvodu sťažovateľa však vyplynulo, že tento ako osoba, ktorá vycestovala z krajiny pôvodu neregulárnym spôsobom, môže byť sankcionovaná peňažnou pokutou alebo odňatím slobody. Navyše v prípade deportácie treťou krajinou hrozí ďalší trest odňatia slobody a/alebo pokuta za „neregulárnu“ emigráciu. S týmito skutočnosťami sa žalovaný v preskúvanom rozhodnutí nevyssporiadal. Preto záver o neexistencii bezpečnostných rizík kasačný súd považoval za predčasný.
V.

38. Kasačný súd na základe vyššie uvedených úvah konštatuje, že krajský súd dospel k nesprávnemu záveru, keď žalobou napadnuté rozhodnutie žalovaného považoval za súladné so zákonom a správnu žalobu zamietol. Nakoľko samotné preskúvané rozhodnutie v spojení s konaním, ktoré mu predchádzalo, trpí vadami, ktoré ho činia nezákonným, kasačný súd nezrušil napadnutý rozsudok, ale považoval za potrebné rozhodnúť v zmysle § 462 ods. 2 v spojení s § 457 ods. 1 S.s.p. tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku.

Podľa § 462 ods. 2 S.s.p. ak kasačný súd dospeje k záveru, že napadnuté rozhodnutie orgánu verejnej správy nie je v súlade so zákonom, a krajský súd žalobu zamietol, môže rozhodnutie krajského súdu zmeniť tak, že zruší rozhodnutie orgánu verejnej správy a vec mu vráti na ďalšie konanie.

39. O nároku na náhradu trov konania rozhodol kasačný súd podľa § 467 ods. 2 v spojení s § 167 ods. 1 a § 175 ods. 1 S.s.p. tak, že sťažovateľovi, ktorý bol síce v konaní úspešný, ale nárok na náhradu trov si neuplatnil, trovy tohto konania nepriznal.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku riadny opravný prostriedok nie je prípustný.